

Δεν είναι τέλος! Κληροδοτούμε αρχή!

του Νίκου Μαρκάτου

Από τη «Συνάντηση Αθηνών» ΠΝΥΚΑ.

Μετά από εξαετή θητεία ως Πρύτανης, και χωρίς τη νομική δυνατότητα να ζητήσω την ανανέωση της εμπιστοσύνης με την οποία με τιμήσατε, νιώθω την ανάγκη να κάνω έναν απολογισμό της περιόδου που πέρασε, όχι γιατί «έτσι πρέπει» ή γιατί «έτσι συνηθίζεται», και σίγουρα χωρίς το πνεύμα του «τέλους εποχής», που συνήθως διέπει τέτοιες σχέσεις. Πολλά έγιναν και πολλά «ακουσθήκαν», χωρίς πάντα να έχουν το επίπεδο που αρμόζει στο Ίδρυμα και τους εκλεγμένους λειτουργούς του, και δυστυχώς πολλά θα «ακουστούν» ακόμα τις μέρες που έρχονται. Το σίγουρο σε κάθε περίπτωση είναι ότι το Πολυτεχνείο ποτέ πια δε θα επανέλθει στη φαινογονμία που είχε πριν από έξι χρόνια και αυτό το οφείλει σε μια πορεία που η συντριπτική πλειοψηφία της κοινότητάς του, επέλεξε και ακολούθησε.

Οι σχέσεις που ακολουθούν δεν γράφονται ως μια καταγραφική εξιστόρηση πεπραγμένων - άλλωστε κανείς δεν αμφισβητεί το εύρος, την ποιότητα και την ποσότητα των πεπραγμένων μας, παρά τις όποιες διαφωνίες και τα όποια -υψηλά- σφάλματα. Γράφονται κυρίως, για να δώσουν το στίγμα της στρατηγικής που ακολουθήσαμε και να τη θέσουν και πάλι σε συζήτηση στην Πολυτεχνειακή κοινότητα, μπροστά στο κατώφλι της νέας χιλιετηρίδας.

Οι αρχές της στρατηγικής που εφαρμόσαμε τα τελευταία χρόνια είναι απλές και συνοψίζονται ως εξής: συνεχής επιδίωξη για την πρόοδο και τη δυναμική είσοδο του σύγχρονου Πολυτεχνείου στη νέα χιλιετηρίδα, αδιάκοπη προσπάθεια για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου, μέριμνα για τους φοιτητές και το προσωπικό του Ίδρυματος, θεσμική και τεχνική αναβάθμιση της λειτουργίας και των υπηρεσιών του και τέλος, αλλά με ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία, αναβάθμιση του κοινωνικού του

ρόλου.

Η εκπαίδευση αποτέλεσε και πιστεύουμε ότι πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί, πρώτη προτεραιότητα και για το μέλλον. Τα προβλήματα που αντιμετώπισαμε ήταν πολλά και σύνθετα: η ανάγκη εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των σπουδών, ο κίνδυνος υποβάθμισης των διπλωμάτων, η κοινωνικά ανεξέλεγκτη ιδιωτική ανωτάτη «παιδεία» του κέρδους, η οργάνωση, θεσμική κατοχύρωση και οικονομική υποστήριξη των μεταπτυχιακών σπουδών, τα συγγράμματα και οι βιβλιοθήκες, η σωστή και όχι απρόσωπη και τεχνολογική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, ήταν τα σημαντικότερα από αυτά. Μαζί τους η έλλειψη επαρκών χώρων για εργασία και ανάπτυξη ανθρωπίνων σχέσεων και διαλόγου, και γενικά η υποβαθμισμένη δημοκρατική λειτουργία της Πολυτεχνειακής Κοινότητας.

Την περίοδο που πέρασε, τα θέματα αυτά αντιμετωπίθηκαν αποφασιστικά, με περισσότερη ή λιγότερη επιτυχία, στο πλαίσιο όμως πάντα των στρατηγικών αρχών που αναφέραμε. Σήμερα έχει βελτιωθεί σημαντικά η θέση των σπουδαστών μας, τόσο από πλευράς μέσων (βιβλιοθήκες, αναγνωστήρια, υποδομή σε σύγχρονα μέσα, σπουδαστική μέριμνα, υποτροφίες, κλπ) όσο και από πλευράς ποιότητας, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Δημιουργήθηκαν και δραστηριοποιήθηκαν δεκάδες αθλητικοί όμιλοι με τη συμμετοχή εκατοντάδων φοιτητών μας, ενώ έντονες ήταν και οι παρεμβάσεις που έγιναν στο πολιτιστικό επίπεδο, με τη λειτουργία ωδείου, μικτής χορωδίας και πανεπιστημιακής καμεράτας, αλλά και την συγγραφή μουσικού ορατορίου για το Πολυτεχνείο. Προχώρησε ικανοποιητικά ο εσωτερικός κανονισμός, ενώ σημαντικά βήματα έγιναν για την αξιοποίηση της ιδιαίτερης παρουσίας του Ίδρυματος. Ταυτόχρονα, η διαθεσιμότητα στα μέλη ΔΕΠ υποδομή, αναβαθμίστηκε ουσιαστικά, δίνοντας τους τα μέσα και το πλαίσιο να παράξουν αξιολογικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο.

Η οργάνωση των προπτυχιακών σπουδών βελτώθηκε ουσιαστικά τόσο σε επίπεδο περιεχομένου όσο και σε επίπεδο μέσων και εργαλείων υποστήριξης. Η ουσιαστική, δημοκρατική και διαφανής λειτουργία, για πρώτη φορά στα χρονικά, της επιτροπής προπτυχιακών σπουδών, έσπασε τα στεγανά και τις προκαταλήψεις μεταξύ των τμημάτων και τους έδωσε τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων, διαλόγου και δημιουργικής σύγκλισης η οποία, χωρίς αμφιβολία, ωφέλησε σημαντικά το Ίδρυμα. Παράλληλα, οι καθοριστικές παρεμβάσεις μας στη σχεδίαση και την υλοποίηση προγραμμάτων στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, εξασφάλισαν στο Πολυτεχνείο, για τα επόμενα χρόνια, σημαντικούς πόρους για την περαιτέρω υποστήριξη των σπουδών.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, η πρόοδος ήταν πραγματικά εντυπωσιακή: Συγκροτήθηκε και λειτουργεί ένα σύνολο σύγχρονων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών σε γνωστικές περιοχές-κλειδιά για το Ίδρυμα, αλλά και για την παραγωγική ανάπτυξη της χώρας, οι οποίες επιλέχθηκαν μετά από ουσιαστικό διάλογο και δημοκρατικές διαδικασίες στα πλαίσια, της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών και της Συγκλήτου. Αναβαθμίστηκε και κατοχυρώθηκε

Ο Ν. Μαρκάτος, είναι καθηγητής, Πρύτανης Ε.Μ.Π. Το κείμενο που συντάχθηκε το Μάιο '97, είναι ανοιχτή επιστολή υπό τύπον απολογισμού έργου, απευθυνόμενη στα μέλη της Πολυτεχνειακής Κοινότητας.

Από τις εκδηλώσεις «Αρχαίας Ελλάδος». Ομιλητής κ. Χρ. Γιανναράς.

ο ρόλος των μεταπτυχιακών σπουδαστών, οι οποίοι από ακαδημαϊκοί πολίτες δεύτερης κατηγορίας έγιναν συνεργάτες μας, με το Πολυτεχνείο να καλύπτει πολλές από τις θεσμικές και οικονομικές υποχρεώσεις της Πολιτείας στο χώρο αυτό.

Ουσιαστική υπήρξε και η παρέμβασή μας στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ανωτάτη Παιδεία, κύριοι άξονες της οποίας αποτελούν η ισότιμη συνύπαρξη και συνεργασία μέσα στον νέο Ευρωπαϊκό χώρο, ο σεβασμός της γλώσσας και του πολιτισμού των λαών, και η ανάπτυξη πανεπιστημίων που υπηρετούν την πρόοδο των λαών της Ευρώπης, σέβονται την ιστορία τους και προάγουν τον πολιτισμό, σε αντιπαράθεση με την άποψη που θέλει τα Πανεπιστήμια να υπηρετούν το κέρδος και τις εταιρίες να είναι πελάτες και διευθυντές τους. Αναπτύξαμε πλήθος συνεργασιών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οποίες δεν έγιναν ενκαιριακά, αλλά με βάση την Ευρωπαϊκή πολιτική που χαρακτήρισε σε επίπεδο τμημάτων και Ιδρύματος και συμμετείχαμε ενεργά στα Ευρωπαϊκά fora για τη στρατηγική σχεδίαση των σπουδών με συγκεκριμένες προτάσεις και παρεμβάσεις, στα πλαίσια των αρχών μας. Παράλληλα, αναπτύξαμε συνεργασίες σε ευρύτερο διεθνές επίπεδο (Λατ.Αμερική, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ανατολική Ευρώπη).

Το συνολικό αποτέλεσμα της έμφασης που δόθηκε στον

Από εκδήλωση για τον Φ. Κόντογλου. Διακρίνεται η κόρη του.

τομέα της εκπαίδευσης, είναι η αδιαφιλονίκητη ανύψωση του κύρους του Ιδρύματος, που πλέον συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πρώτα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια.

Η έρευνα, ενταγμένη στην υποχρέωσή μας για την παραγωγή νέας γνώσης και την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, αναπτύχθηκε ραγδαία και αποτέλεσε μέσο δραστηριοποίησης και επαγρύπνησης για τους διδάσκοντες και χώρο εξάσκησης των σπουδαστών μας. Σήμερα, έχουμε την τιμή και την ικανοποίηση να βλέπουμε ότι οι μεγάλες προσπάθειες της Πολυτεχνειακής κοινότητας κατά τα τελευταία χρόνια, έχουν αρχίσει να αποδίδουν. Οι οικονομικές εισροές από την έρευνα διατίθενται για την ανάπτυξη ολόκληρου του Ιδρύματος και ανέρχονται σε επίπεδα που επιτρέπουν τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση, τόσο της εκπαιδευτικής λειτουργίας, όσο και της ερευνητικής υποδομής του Ιδρύματος.

Ως αποτέλεσμα, η υποδομή βελτιώθηκε σημαντικά, δίνοντας στους σπουδαστές μας σύγχρονα μέσα εκπαίδευσης και πρόσβασης στη γνώση, και στους ερευνητές μας ισχυρά εργαλεία για την εκτέλεση της αποστολής τους. Χαρακτηριστικά να αναφέρουμε, το σύγχρονο και ανοιχτό σε όλη την κοινότητα κέντρο ηλεκτρονικών υπολογιστών, και ασφαλώς, την ανάπτυξη ενός από τα ισχυρότερα στη χώρα πληροφοριακού δικτύου.

Η κ. Μ. Λαμπράκη-Πλάκα στο Ε.Μ.Π. (Εκδηλώσεις Αρχαίας Ελλάδος)

Απονομή μεταλλίου μετά θάνατον στην Αλέκα Κατσέλη. Παραλαμβάνει η κόρη της Νόρα Κατσέλη.

Διάλεξη κ. Ζακ Ντεριντά στο Ε.Μ.Π.

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στο θέμα του Δικτύου: Όπως θα δείτε και στη συνέχεια, οι αριθμοί, αλλά και το πλήθος και η ποιότητα των υπηρεσιών του, είναι αδιάσειστα στοιχεία της επιτυχίας του, τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν, τουλάχιστον, εντυπωσιακά, και αξίζουν συγχαρητήρια σε όλα τα μέλη του Ιδρύματος που συνέβαλαν σε αυτά τα επιτεύγματα. Αυτό που θεωρώ αναγκαίο να τονιστεί από τώρα, είναι η ειδοποιός διαφορά της αντιμετώπισής μας στο θέμα των Δικτύων, σε σχέση με αυτή άλλων φορέων και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε πείσμα εσωτερικών αντιδράσεων. Η αντιμετώπισή μας αυτή διαπεράστηκε από τη συνείδηση ότι η ανάπτυξη του Δικτύου στο ΕΜΠ αλλά και τη χώρα μας, δεν αποτελεί απλά ζήτημα υποδομής, αλλά πεδίο γενικότερης στρατηγικής παρέμβασης που σχετίζεται με την ελευθερία και τον έλεγχο της ενημέρωσης και της επικοινωνίας, αλλά και της ίδιας της Δημοκρατίας για τα χρόνια που θα ακολουθήσουν. Στο πνεύμα αυτό, το ΕΜΠ πρωτοστάτησε στη στρατηγική σχεδίαση και την ανάπτυξη του εθνικού δικτυακού κορμού του Internet. Συνέβαλε στην ανάπτυξη της εθνικής δικτυακής υποδομής συνολικότερα, επιλύοντας σημαντικά προβλήματα, όπως αυτό της διασυνδεσιμότητας των φορέων παροχής πρόσβασης στο Internet, και υποστηρίζοντας τη στρατηγική επένδυση του ΟΤΕ στο χώρο, αλλά και τη σχεδίαση της μελλοντικής εθνικής διασυνδεσιμότητας, έχοντας πάντα κατά νου ότι το Δίκτυο είναι ένας χώρος ελευθερίας και διακίνησης ιδεών,

Εκδήλωση για τους Αρχαίους Τραγικούς. Διακρίνονται ο Α. Λεντάκης, το ζεύγος Καλλέργη, η Κ. Χέλμη και ο Γ. Μουστάκης.

το οποίο δεν μπορεί να αναπτύσσεται με κριτήριο τα οικονομικά συμφέροντα, και υπό τον έλεγχο των ολίγων.

Τα επίπεδα διαφάνειας στη διαχείριση των ερευνητικών κονδυλίων που επετεύχθησαν, μπορούν με ασφάλεια να χαρακτηριστούν ανεκτά, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν παρατηρήθηκαν ακραίες περιπτώσεις, ευτυχώς μεμονωμένες, οι οποίες δεν αποτελούν τον κανόνα αλλά τη δυσχερή εξαίρεση. Με λύπη μας δε, βλέπουμε ότι το τελευταίο διάστημα κάποια από τα ερευνητικά κονδύλια αυτά, αξιοποιούνται ευκαιριακά και μικροπολιτικά.

Είναι κεντρική στρατηγική μας θέση ότι η ραγδαία αύξηση των οικονομικών μεγεθών που συνδέονται με την έρευνα, επιτάσσει τη χάραξη μιας στρατηγικής για την αξιοποίηση αυτών των πόρων, η οποία να ενισχύει τα ασθενέστερα σημεία του Ιδρύματος, καθώς και την μακροπρόθεσμη και ισομερή ανάπτυξή του. Αγωνιστήσαμε σταθερά για την επιλογή και ενίσχυση τέτοιων στρατηγικών επιστημονικών περιοχών - κλειδιών, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα άμεσα προσοδοφόρες, συναντήσαμε ωστόσο σημαντικές δυσκολίες, που ως επί το πλείστον, οφείλονται σε τοπικιστικές και κοντόφθαλμες αντιλήψεις, αλλά και σε συμφέροντα. Επιδιώξαμε με όλες μας τις δυνάμεις και παρά τις αντιξοότητες και τις αντιδράσεις, την ανοιχτή και μέσα από δια-

Εκδηλώσεις Αρχαίας Ελλάδος

Από Διημερίδα. Στο βήμα ο κ. Ζουράρις.

φανερά διαδικασίες πρόσβαση όλων των μελών της Πολυτεχνειακής κοινότητας στην έρευνα, και σε σημαντικό βαθμό το πετύχαμε.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η έρευνα και η εκπαίδευση, είναι διαλεκτικά συνδεδεμένες με το κοινωνικό γίνεσθαι, τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου και της ανάπτυξης της χώρας, και μπορούν να εξασφαλίσουν στους νέους μηχανικούς τη γνώση, τις δεξιότητες και τα μέσα για την εξάσκηση της επιστήμης τους, με σκοπό την κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη και σε αυτό το πλαίσιο προσπαθήσαμε να τις αντιμετωπίσουμε.

Τα έργα και οι ημέρες μας για τη διοίκηση και τη λειτουργία του Πολυτεχνείου διαπεράστηκαν από την αντίληψη που θέλει την Εκπαίδευση, την Έρευνα και τη Διοίκηση αλληλοεξαρτώμενες και σε συνεχή δυναμική αλληλεπίδραση με την κοινωνία. Μια αντίληψη που βλέπει όλους τους συντελεστές της Πολυτεχνειακής κοινότητας ως ένα δυναμικό σύνολο, με κοινούς στόχους και παράλληλες δράσεις.

Στο πλαίσιο αυτό κινήθηκε και η φροντίδα μας για όλους τους εργαζομένους στο Ίδρυμα. Στις μέρες μας προχώρησε ουσιαστικά η μηχανοργάνωση, το Ίδρυμα απέκτησε εγκεκριμένο Οργανισμό Λειτουργίας, έγιναν σεμινάρια επιμόρφωσης και ξένων γλωσσών για το Προσωπικό, και ιδρύθηκε ταμείο αλληλοβοήθειας, για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Πιστεύουμε ότι το Ίδρυμα, θα πρέπει να εξακολουθήσει να επιδιώκει για τους εργαζομένους, καλύτερες συνθήκες ζωής και δημιουργίας, απρόσκοπτη και αξιοκρατική εξέλιξη, εξάλειψη της γραφειοκρατίας, που ακόμα υφίσταται. Σταθήκαμε συμπαραστάτες στις διεκδικήσεις των εργαζομένων προς την Πολιτεία, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις δημιουργήσαμε την εντύπωση ότι την υποκαθιστούμε.

Είναι θέση μας και με κάθε τρόπο θα συνεχίσουμε να είμαστε στο πλευρό των εργαζομένων στους αγώνες τους για την ικανοποίηση θεσμικών και οικονομικών αιτημάτων, την επιμόρφωση, την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών και την ανάπτυξη υποδομής χώρων αναψυχής και πολιτισμού στα συγκροτήματα του Ιδρύματος. Θεωρήσαμε και θεωρούμε χρέος μας να καταπολεμούμε την αδικία και τη μεροληψία, με κριτήριο το φύλο, την ειδικότητα κλπ, και να ελέγξουμε εκείνους οι οποίοι αμετανόητα και προκλητικά περιφρόνησαν τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων και τις αρχές της Πολυτεχνειακής κοινότητας, εκθέτοντας όλους μας στα μάτια και τις βολές της Κοινωνίας.

Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίστηκαν από ένα πρωτοφανές άνοιγμα του Πολυτεχνείου στην κοινωνία, το οποίο πήρε σάρκα και οστά, μέσα από πρωτότυπες και ριζοσπαστικές καινοτομίες, και μπορεί να χαρακτηριστεί κοσμογονικό. Αναπτύχθηκε και λειτουργήσε με μεγάλη επιτυχία ο θεσμός της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Εγκαινιάστηκε πλούσια εκδοτική δραστηριότητα με το περιοδικό «Πυρφόρος», που απέκτησε ευρύτατη απήχηση και κύρος εντός και εκτός Πολυτεχνείου, την επιστημονική επετηρίδα 1981-90, τα «Πολυτεχνειακά Νέα» κ.ά., αλλά και τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας.

Οι ενέργειες αυτές, ενταγμένες στην αρχή μας για άνοιγμα του Ιδρύματος προς την κοινωνία, συνέβαλαν αποφασιστικά στην προβολή του Πολυτεχνείου αλλά και του ελληνικού πνεύματος στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Η καθοριστική συμμετοχή μας στην «Εκκλήση της Ακρόπολης», στην προσπάθεια ίδρυσης του Πανεπιστημίου του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, οι ευρύτατες απήχησης εκδηλώσεις για την Αρχαία Ελλάδα, οι εκδηλώσεις επιστροφής μέρους του χρέους στο Μέτσοβο, καθώς και πλήθος άλλων εκδηλώσεων κοινωνικού - πολιτι-

Ο σερ Πήτερ Ουσίνωφ στην εκδήλωση «Συνάντηση Αθηνών» στην Πνύκα.

στικού και πολιτικού περιεχομένου και παρεμβάσεων, απέδειξαν έμπρακτα την πεποίθησή μας ότι το Πολυτεχνείο δεν είναι ένας απλός παρατηρητής, αλλά ένας ουσιαστικός συμμετοχός στο κοινωνικό γίνεσθαι όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Η ιδιαίτερα επιτυχημένη, διεθνούς ακτινοβολίας «Συνάντηση των Αθηνών» αποτέλεσε και αποτελεί το κορυφαίο γεγονός της πορείας αυτής.

Σε μια άλλη διάσταση, το ΕΜΠ έγινε παραστάτης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε πολλά επίκαιρα και ουσιαστικά ζητήματα, δείχνοντας έμπρακτα την κοινωνική ευαισθησία που πρέπει να διακρίνει ένα Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα, όταν θέλει να είναι συνδεδεμένο με την κοινωνία που υπηρετεί. Ανέλαβε την αναβάθμιση προβληματικών περιοχών (Ελαιώνας, Ικαρία, κ.ά.) και συμμετείχε με επιστημονικές και κοινωνικές παρεμβάσεις, σε καινοτόμες ενέργειες εθνικής εμβέλειας με κυριότερη αυτή της ανάπτυξης του Τεχνολογικού - Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου. Επιπλέον, δημιουργήθηκε το Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας στο Μέτσοβο. Επίσης, το Πολυτεχνείο συμμετείχε ενεργά στη διοίκηση κέντρων υποστήριξης και κλαδικών εταιρειών βασικών κλάδων της ελληνικής βιομηχανίας.

Σημαντική παραμένει η παρουσία του Ιδρύματος στον τομέα των Δημοκρατικών αγώνων. Το Πολυτεχνείο αγωνίζεται σταθερά στην πρώτη γραμμή για την υπεράσπιση και

Επίδειξη του αρχαίου αθλήματος Παγκρατίου στην αίθουσα Τελετών Ε.Μ.Π. (Εκδ. Αρχαίας Ελλάδος)

Τιμητική διάκριση στον Αντώνη Σαμαράκη.

την αναβάθμιση του ρόλου της Δημόσιας Παιδείας, συμμετέχοντας ενεργά σε όλες τις κινητοποιήσεις, όπως τον αγώνα για την υπεράσπιση της αυτοδιοίκησης και ακαδημαϊκής αυτοτέλειας, κατακτήσεις της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, που απειλήθηκαν με το ν.2083, ή την πανεπιστημιακή εξέγερση του φθινοπώρου του '95, για να αναφέρουμε κάποια πρόσφατα γεγονότα, με τον Πρύτανη και τη Σύγκλητο να πρωτοστατούν σε όλες τις εκδηλώσεις, με συγκεκριμένες προτάσεις και παρεμβάσεις. Δείξαμε έμπρακτα ότι το ιερό κεκτημένο δικαίωμα του Ακαδημαϊκού Ασύλου είναι υπόθεση όλων των κοινωνικών δυνάμεων, που είναι οι μόνες οι οποίες μπορούν να το προστατίσουν.

Με όλα αυτά διεφάνη ότι ο σεβασμός και η αναγνώριση προς το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, δεν είναι φαντάσματα του παρελθόντος, δεν χαρίζονται προνομακά, ούτε κληροδοτούνται, αλλά κερδίζονται με τους μικρούς και μεγάλους αγώνες και τη σκληρή δουλειά. Πως το όραμά μας, για το Πανεπιστήμιο του 2000, δεν είναι συμμορφωμένο με τις επιταγές που το θέλουν αμέτοχο θεατή των εξελίξεων ή πελάτη και δέσμο των ιδιωτικών συμφερόντων στο περιθώριο της ιστορικής εξέλιξης. Έτσι, το ΕΜΠ έχει αναδειχτεί σήμερα σε ολοζώντανο μηχανισμό που παρεμβαίνει στη διαμόρφωση της κοινωνικής ζωής και μάλιστα με πειθώ, επειδή δεν κρύβει ιδιότητα. Και τούτο έχει γίνει πλέον πάγια συνείδηση του λαού μας.

Και τώρα λοιπόν τι;

Από το Συνέδριο στο Μέτσοβο.

Η σχεδίαση των νέων μακροπρόθεσμων στόχων του Ιδρύματος αποτελεί καιρίο ζήτημα, πάνω στο οποίο πρέπει να αναπτυχθεί ουσιαστικός προβληματισμός και ανταλλαγή απόψεων. Η απερχόμενη διοίκηση, έθεσε τα θεμέλια για αυτό τον προβληματισμό, και τώρα, θέτω στην κρίση της Πολυτεχνειακής κοινότητας τους κύριους άξονες δράσης που πιστεύω ότι θα πρέπει να ακολουθήσουμε στο μέλλον, μαζί με τα περιεχόμενα καθενός από αυτούς. Οι άξονες αυτοί περιγράφουν μια συστηματική διαδικασία για τον εκσυγχρονισμό της δομής και του περιεχομένου των σπουδών και της κοινωνικής παρέμβασης του Πολυτεχνείου, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, η δε γενική δομή τους περιγράφεται παρακάτω.

A. Μελέτη της σημερινής κατάστασης

1. Ακαδημαϊκά θέματα ΕΜΠ

- Ανάλυση προγραμμάτων σπουδών, εντοπισμός επικαλύψεων, ανεπικαιρών μαθημάτων, προαπαιτούμενων, κλπ.
- Αξιολόγηση των ακαδημαϊκών διαδικασιών του ΕΜΠ με ίδιους πόρους.
- Καταγραφή απόψεων σχετικά με τους κύκλους σπουδών, το ρόλο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης, των προγραμμάτων ειδίκευσης, των μεταπτυχιακών σπουδών.

2. Διοικητικά θέματα ΕΜΠ

- Αξιολόγηση του σημερινού διοικητικού οργανογράμματος, όπως αυτό λειτουργεί στην πράξη και κατάρτιση διαγράμματος ροής διοικητικών εργασιών, όπως αυτές εκτελούνται σήμερα.
- Καταγραφή απόψεων των ενδιαφερομένων, σχετικά με τη θέση, την κατάρτιση, το ρόλο και τα κίνητρα για την παροχή υψηλού επιπέδου διοικητικών υπηρεσιών.
- Αξιολόγηση του «θεσμού» των διοικητικών συμβουλίων.

3. Οι νέες συνθήκες σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο

- Κωδικοποίηση της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την Τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα, σε όλες τις μορφές και τα επίπεδά τους, καθώς και τις σχέσεις αυτών με την παραγωγή.
- Ανάλυση του καταμερισμού εργασίας σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, με έμφαση στο ρόλο που διαφυλάσσεται για τη χώρα μας, και σε αυτόν που εμείς αντιπροτείνουμε.

- Καταγραφή των θέσεων της εθνικής πολιτικής ηγεσίας (κυβέρνηση και κόμματα) για το είδος και τους άξονες ανάπτυξης της χώρας τα επόμενα χρόνια.
- Ποιοτική καταγραφή του εθνικού και ευρωπαϊκού χάρτη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (σημερινή κατάσταση).

Το αποτέλεσμα των δράσεων του άξονα αυτού θα είναι μια εμπειριστατομένη καταγραφή και ανάλυση των σημερινών πολιτικών συνθηκών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και μια αναλυτική καταγραφή της ακαδημαϊκής και διοικητικής κατάστασης του Ιδρύματος, μαζί με τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων.

B. Καθορισμός στρατηγικών στόχων του ΕΜΠ

1. Το περιεχόμενο της πολιτισμικής παιδείας του ΕΜΠ.

- Ιστορία και Πολιτισμός.
- Δημοκρατικές ελευθερίες, δικαιώματα και υποχρεώσεις του Πολίτη στις νέες συνθήκες.
- Ανάπτυξη κριτικού πνεύματος στη μετάδοση και αφομοίωση της τεχνολογικής γνώσης.

2. Η κατεύθυνση παρέμβασης και συμβολής στην παραγωγική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

- Επιλογή τομέων, η ενίσχυση των οποίων θα καταξιώσει το ΕΜΠ στον εθνικό και ευρωπαϊκό χώρο και θα του αποδώσουν τα μέσα και την τεχνογνωσία για μια αυτοδύναμη ανάπτυξη.

- Επιλογή επιστημονικών περιοχών στις οποίες θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα ως μακροπρόθεσμη επένδυση για το μέλλον.

3. Ακαδημαϊκή αυτοτέλεια και ελευθερίες στον 21ο αιώνα.

- Χαρακτηριστικά ενός σύγχρονου και ευέλικτου θεσμικού πλαισίου.

- Η έννοια της αυτοδιοίκησης.
- Τα επιθυμητά χαρακτηριστικά και τα όρια της οικονομικής αυτοδυναμίας.
- Το Πανεπιστημιακό Ασυλό.
- Η ελεύθερη πρόσβαση όλων στην έρευνα.

4. Σχέσεις με την κεντρική πολιτική ηγεσία και τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς

- Υπ. Εθνικής Παιδείας
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- Τ.Ε.Ε. και λοιποί εθνικοί και ευρωπαϊκοί επαγγελματικοί φορείς

5. Ευρύτερες παρεμβάσεις και άνοιγμα προς την κοινωνία και την παραγωγή

- Η «Συνάντηση των Αθηνών»: Αναβάθμιση και επέκταση του περιεχομένου και της θεματολογίας της, ανάληψη συντονισμένων πρωτοβουλιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- Επεξεργασία θέσεων και παρεμβάσεις για τη νέα μορφή του επαγγέλματος του Μηχανικού και τις εργασιακές σχέσεις.

- Παρεμβάσεις για την οικιστική ανάπτυξη και το περιβάλλον.

- Ανάπτυξη προβληματισμού και εθνικού διαλόγου για τη νέα μορφή της Δημοκρατίας και της συμμετοχής των Πολιτών στην «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Γ. Καθορισμός ενεργειών για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων

1. Ακαδημαϊκά θέματα

- Εντοπισμός της ενδεχόμενης ανάγκης δημιουργίας νέων τμημάτων.

- Βελτιστοποίηση και εκσυγχρονισμός προγραμμάτων σπουδών.

- Καθορισμός διαδικασιών επιλογής σπουδαστών.

- Πρώτο και δεύτερο δίπλωμα, ειδίκευση, μεταπτυχιακές σπουδές, συνεχιζόμενη εκπαίδευση, πρακτική άσκηση.

- Νέες μορφές σπουδών: ανοιχτό τεχνικό πανεπιστήμιο, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών επικοινωνίας στην εκπαίδευση.

- Εξασφάλιση ακόμα πιο ικανοποιητικού επιπέδου διαφάνειας στη διαχείριση και στην πρόσβαση όλων στην έρευνα.

2. Διοικητικά θέματα

- Εκσυγχρονισμός των διοικητικών δομών και λειτουργιών, σε μια πιο ευέλικτη και αποτελεσματική κατεύθυνση.

- Ανάδειξη του στρατηγικού και όχι του εκτελεστικού ρόλου των ακαδημαϊκών οργάνων στη διοίκηση.

- Επιμόρφωση και αναβάθμιση του διοικητικού προσωπικού-κίνητρα.

- Επιμόρφωση και αναβάθμιση του βοηθητικού τεχνικού προσωπικού.

- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας.

Οι κ.κ. Γ. Αρσένης, Ζακ Λάνγκ, Γ. Βασιλείου, Γ. Παπανδρέου στην Πνίκα για τη «Συνάντηση των Αθηνών».

3. Αναβάθμιση υποδομής

- Εκσυγχρονισμός εργαστηρίων
- Κεντρικές επενδύσεις
- Μετά το δίκτυο, τί;

4. Εξασφάλιση πόρων

- Περαιτέρω αξιοποίηση της ιδιαίτερης περιουσίας ΕΜΠ.

- Καθορισμός πλαισίων παροχής υπηρεσιών - οριοθέτηση του επιχειρηματικού Πανεπιστημίου.

- Εκσυγχρονισμός του κανονισμού της Επ.Ερευνών και θεσμοθέτηση διαδικασιών για την ενθυσιασμένη προώθηση Επ.Ερευνών και στρατηγικής ΕΜΠ.

- Γραφείο διαμεσολάβησης.

5. Δυναμικές παρεμβάσεις προς την κοινωνία

- Συγκρότηση επιστημονικών ομάδων μελέτης υψηλού επιστημονικού κύρους, σε επίκαιρα και στρατηγικής σημασίας αντικείμενα μελέτης.

- Αναβάθμιση της λειτουργίας και του ρόλου των Δημοσίων και Διεθνών σχέσεων του ΕΜΠ.

- Ορθολογικοποίηση απόδοσης ρόλων μεταξύ των συναρμοδίων συνιστωσών του Ιδρύματος.

- Στήριξη του φορέα ακαδημαϊκών εκδόσεων ΕΜΠ και άνοιγμά του στην κοινωνία, τόσο σε επίπεδο θεματολογίας,

Εργαίνια Δικτύου Τηλεματικής Ε.Μ.Π. Το περίπτερο εργαστηρίου Ψηφιακών Συστημάτων και Υπολογιστών Ε.Μ.Π.

Συμπόσιο στο Ε.Μ.Π. για το έργο του T. Kuhn

όσο και μέσωσν διάδοσης.

Αυτό είναι με λίγα λόγια το γενικό πλαίσιο και το σύνολο των ενεργειών, που συγκροτημένα και όχι αποσπασματικά και ευκαιριακά, θα οδηγήσουν το Πολυτεχνείο στον 21ο αιώνα. Η περιγραφή του αποτελεί το καταστάλαγμα όλης της μέχρι τώρα πορείας μας και με μεγάλη χαρά και τιμή το καταθέτουμε ως υποθήκη στην Πολυτεχνειακή κοινότητα και τις επόμενες διοικήσεις του Ιδρύματος.

Αυτές είναι οι αρχές που χαρακτήρισαν την πορεία μας στο Ίδρυμα, οι αντιλήψεις μας, τα πεπραγμένα των τελευταίων ετών και γενικότερα η φιλοσοφία μας για τη διοίκηση και το ρόλο του Πολυτεχνείου, και για αυτές θα μας κρίνει η Πολυτεχνειακή κοινότητα και η κοινωνία. Μένουμε με την ικανοποίηση ότι το Πολυτεχνείο προοδεύει και

όλα τα μέλη της κοινότητας πράττουν το καθήκον τους. Πιστεύουμε ότι το Ίδρυμά μας, πλέον διδαγμένο από τα λάθη και τις παραλείψεις του παρελθόντος, αποτελεί μια εγγύηση συνέχειας για τη δυναμική και αποτελεσματική παρουσία στις σημερινές προκλήσεις.

Εκφράζουμε τη βαθειά πεποίθησή μας για το ότι η Πολυτεχνειακή Κοινότητα θα συνεχίσει την οικοδόμηση του νέου, σύγχρονου, πρωτοπόρου, δημοκρατικού και κοινωνικά ευαίσθητου Πολυτεχνείου. Και αυτό γιατί στηρίζεται σε σύγχρονες και προοδευτικές αρχές και θα παραμείνει υπεράνω προσώπων. Τα πρόσωπα κουράζονται, αλλάζουν απόψεις, υπαναχωρούν ή ενδίδουν στην ιδιότητα και τη μικρότητα όταν δεν μπορούν να οραματιστούν και να αναλάβουν το ρίσκο του νέου και της δημιουργίας. Ρίσκο που εμείς αναλάβαμε και για το οποίο θα κριθούμε, αναγνωρίζοντας τις αδυναμίες και τα σφάλματά μας, σε κάποιες από τις επιλογές μας. Αυτό που για εμάς μετράει είναι το έργο, παρά τις αντιξοότητες και τις τρικλοποδιές, και για αυτό και μόνο απαιτούμε να κριθούμε.

Είμαστε περήφανοι για τον απολογισμό αυτό, και τολμάμε να τον χαρακτηρίσουμε ως απολογισμό αρχής μιας εποχής, παρά ως απολογισμό τέλους. Αποχαιρέταμε τη Διοίκηση του Πολυτεχνείου αμετανόητοι, περήφανοι για το έργο μας, ευχαριστώντας την Πολυτεχνειακή κοινότητα για την εμπιστοσύνη της, και ανανεώνοντας τη συνειδητή μας δέσμευση να λειτουργήσουμε στα πλαίσια που όλα αυτά τα χρόνια διαμορφώσαμε και συμφωνήσαμε για το Πολυτεχνείο της νέας χιλιετηρίδας που οραματιζόμαστε.

Χαίρομαι γιατί η νέα Πρυτανεία θα βρει το έργο της τόσο εύκολο, που θα νομίζει ότι η παλαιά δεν έκανε τίποτε. Οι διώξεις, η κακόπιστη κριτική, οι ψευδολογίες, τα κατηγορητικά άλλοθι, γι' αυτό και μόνον άξιζαν τον κόπο να τα υποστεί κανείς.